

ΜΕΓΑΛΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ

ΠΕΡΙΠΑΤΟΙ

Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΟΥ

— Ξέρεις του λέω, ο φίλος μας ο Ξ. αγόρασε κι' άλλο σπίτι, βίλλα δολακίρη, περβόλι, θάλασσα, άπάνω στον δρόμο το μεγάλο, φαίνεται ότι οι δουλιές του πηγαίνουν περίφημα, λένε πως έτοιμάζεται και για παντρειά...

Τον κοιτάζω, δεν λαβαίνω καμμία άπάντησι ούτε κούνημα τουλάχιστον του κεφαλιού, ούτε καν με τα φρύδια, άφηρημένος θα είνε είπα μέσα μου. Έξακολουθούσαμε την μεγάλη λεωφόρο πεζή. Είχαμε περάσει τη μέση και βρισκόμαστε εκεί στα ύψωματα, απ' όπου φαίνεται πιά η θάλασσα του Φαλήρου καθαρά, καταγάλανη, με την άση- μένια γραμμή κατάμασα, όπου ο ήλιος έπαιζε γί- λια παιχνίδια. Λίγο—λίγο άρχισε να σκορπίζει και χρώματα και μās είδοποιούσε ότι θα μās χάριζε μια δόσι σαν εκείνες τις μαγευτικές των Άττικων δειλινών.

Εκείνη ή άκρη σιγαλιά με ένωχλούσε, γιατί ό το κι' αν άκούσε το θόρυβο και την ταραχή πλάγισον, μόνος σου φαίνεται ότι είσαι, άμα δεν άντηχί στ' αυτί σου όμυλία ανθρώπου που να σε ενδιαφέρει και να άπεινύνεται προς έσένα. Μέσα στο μεγα- λύτερο τάρανο και στην παραζάλη του κόσμου βρίσκεται ο άνθρωπος πολλές φορές μόνος, όλο μόνος. Δεν μπορούσα εκείνο τδ δειλινό να ύπο- φέρω τη μοναξιά. Άλλιώς γιατί βγήκαμε οι δύο συντροφιά να περπατήσουμε;

Υστερα από λίγο του ξαναείπα δυνατά, σά να ήθελα να διακόψω αυτή την άπόρητη και δυσκο- λοβάσταχη μόνωσί μου...

— Ξέρεις ο καϊμένος ο Ρ... τελείωσε χθες το βράδυ. Μās άφηκε χρόνους, τέσσερα παιδιά και μια χήρα έρημη χωρίς κανένα στήριγμα!

Τό ίδιο πάλι καμμία άπάντησις, κι' όμως δε φαίνεται να κοιτάξη ούτε μακρυνά προς τη θάλασσα και την ώραία δόσι που άρχισε να παίρνει τα χρώματά της και τις μαγεύει της, ούτε κάτω στη γη, όπως κάνουν άλλοι άμίλητοι και σκεπτικοί και μελαγχολικοί. Τό πρόσωπό του ήτο γεμάτο χαρά και ήλαρότητα και φαινόταν ευχαριστημένος άρκετά κι' απ' τον έαυτό του και από τη ζωή.

— Για να σου πώ, έχεις τίποτε μαζί μου; του λέω αν είνε έτσι τράβα απ' τδ δεξί, κι' εγώ παίρνω τ' άριστερό πεζοδρόμιο, κι' άμα σου περάση ξα- νανταμώνουμε πάλι εκεί κάτω.

— Δεν έχω τίποτα άδερφέ. Άλλά τι με ενδια- φέρει έμένα ποιός ζή, ποιός πεθαίνει, ποιός πτω- χεύει και ποιός πλουτίζει σε τούτο τον κόσμο; Έγώ γράφω καθώς ξέρεις. Μυθιστορήματα, διη- γήματα, και διάφορα άλλα. Δεν μπορώ να έχω τό νού μου σ' όλα αυτά που μου λές. Αλλά είνε πραγ- ματικότητες, ζωντανά, χειροπιαστά πράγματα. Ο Ξ. είνε άνθρωπος με σάρκα και όστά, πλούτησε! τι σημασία έχει για μένα; Τό ίδιο και ο μακαρίτης ο Ρ... Θεός σχωρέστον και ή χήρα του ή έρημη, και τδ όρφανά του. Όλα αυτά είνε ζωή, πραγμα- τικότης και συνεπώς χρούα και άποκορευτικά πράγ- ματα. Δεν συγκινούν, δεν συναρπάζουν δεν σε κά- νουν να παρακολουθήσης,

να συγκινήθης, να κλάψης, να φριιάσης. Να πής—άχ, ως σωθί ή κακομοίρη! Τά καϊμένα τδ όρφανά! Δεν θα βρεθί ή μεγάλη καρδιά να τδ περιμαζέψη; Δε θα γίνη εκείνο που πρέπει να γίνη. που θα έπρεπε να γινόταν; Έγώ ζω με τον κόσμο μου φίλε μου, τον ώρωαίο και θαυμαστό. Ο Θεός δεν ήξερε τί έκανε; εγώ ξέρω μονάχα. Τον Ρ. τον κάνει πλούσιο, κι' άμα τον κάνει φτωχό έχει πάντα τον πλούσιο έτοιμο που έμ- φανίζεται και τδ παιδιά δεν μένουν στο τέλος έρημα. Τη χήρα την κάνει όμορφη, συμπαθητική, γλυκειά. Κά- τοις βρίσκεται πάντοτε— άνθρωποι είμαστε— και την έρωτεύεται. Όλα τελειώ- νουν μέλι—γάλα. Έγώ συγ- κινούμαι, φρικώ, τρέμω μήπως πάθω κανείς τίποτε από τον κόσμο μου, τούς τακτοποιώ, τούς περιποι- ούμαι, τους τδ φέρνω βο- λικά, δεν άφίνω τον κό- σμο μου να ύποφέρει και αυτός ο θάνατος είνε γλυ-

κύτατος και μία παρηγορία και έρχεται πάν- τοτε εις ήλικίαν που βαρύνεται κανείς πιά να ζή. Οι νεκροί μου είνε όλοι έσχατόγηροι, οι έρω- τευμένοι μου έπισφραγίζουν τον έρωτά τους. Όλοι οι πτωχοί μου γίνονται πλούσιοι ή τουλάχιστον καλοστεκούμενοι νοικοκύρηδες. Οι πλούσιοί μου γίνονται πιδ πλούσιοι, ό κόσμος μου είνε ώραιος άγνός, παραδεισίστος. Ζω μέσα και άπολαμβάνω μαζί του και όλα τδ πρόσωπα έρχονται τέτοια ώρα ιδίως με τη δόσι του Ηλίου, και μου ψιθυρίζουν στ' αυτί—Σ' ευχαριστούμε—σ' ευχαριστούμε. Έσύ είσαι άληθινός Θεός, με σπλάχνα, με καρδιά και μās έπλάσες και μās χάριζες τη ζωή τέτοια που να την άπολαμβάνουμε και να τη ζούμε ώραία, μαλακά, χωρίς πόνο, χωρίς θλίψη χωρίς μεγάλους κλονισμούς και πάθη και στενοχώριες—και κάθε τέτοια ώρα που λές με τδ ώραία χρώματα, τδ μύ- ρια, με τη γλυκειά και ήρεμη και γεμάτη μυστι- κές ευωδίες άτμοσφαίρα, και με την άνεξήγητη μελαγχολία που μās πιάνει κοιτάζοντας τον μα- κρινόν ορίζοντα. σά να βλέπουμε κάτι εκεί βαθειά που δεν έρχεται ποτέ, όλα τδ δημιουργήματά μου, όλα τδ παιδιά μου έρχονται και μου μιλούν και μου κάνουν συντροφιά. Και ύστερα θέλεις να με διακόψης το λόγου σου και να μου μιλήσης για άγνωστα πρόσωπα του άλλου κόσμου. Τι με μέλλει έμένα γι' αυτά; Έγώ έχω τον δικό μου όπου οι άνθρωποι περιούν θαυμάσια!

— Δεν με γράφεις και μένα εκεί μέσα!

— Ευχαρίστως!

ΛΑΥΡΑΣ

ΑΠΟ ΟΤΙ ΔΙΑΒΑΖΩ

Ένα φιλοσοφικό βιβλίο του Γ. Κλεμανσώ.

Στην έρευνα αυτή λέγει Δε ζητώ από τδ Έγώ τδ μυστικό του Κόσμου, όπως κανει ο μεταφυ- σικός. Άντίθετα ζητώ από τον Κόσμο τδ μυστι- κό της προσωπικότητός μου.

Και συσταίνει να κοιτάζωμε «τό μυστηριώδες κοσμικό Έγώ που δε φοβάται ν' αντίτιθεται στον Κόσμο, από τδν όποιο βγήκε» και που είνε «Ένα προΐον συνεργειών τυχαίων».

Υστερ' από ένα τέτοιο συμπέρασμα δεν μπορεί παρά ν' άκολουθήση ή παραδοχή της άνυπαρξίας της ψυχής και της έλευθέρης βουλήσεως. Στο κε- φάαιο «Οι άνθρωποι και οι Θεοί» άφου εξέταση τη γέννησι του λόγου (που τον θεωρεί κι' ως τελευταία κατάχρησι του ανθρώπου) δείχνει τούς θεούς δημιουργήματα του ανθρώπου. Και έμ- φράζει την ιδέα ότι οι θεοί «πεθαίνουν γιατί» εί- ναι οι δικές μας μεταμορφώσεις.

Μελετώντας όμως τούς Θεούς και τούς Νόμους (τούς φυσικούς) βρίσκει πως αντίθετα από τούς θεούς οι νόμοι είνε σταθεροί, γιατί «οι σχετικό- τητες της γνώσεώς μας τούς προσαρμόζουν άδιά- κοπα στις νέες μορφές των παρατηρήσεών μας».

Έν τούτοις «δ φυσικός νόμος» αυτός—δεν πρέπει να λησμονείται—δεν έχει ιδιαίτερη ύπαρξη, άλλ' είνε μία στιγμιαία πράξι άπογραφής άν- θρωπίνης».

Ο θετικισμός του συγγραφέα συνδυασμένος με τόν άγνωστιισμό φαίνεται πιδ καθαρά άκόμα στα έπόμενα κεφάλαια, που εξέτάζει τη Σκέψη και τη Γνώσι, κι' όπου αναλύονται ή Άμφιβολία της Γνώσεως, και της Συγκινητικότητας και στο τέλος ή Φιλοσοφική Άμφιβολία.

Με τον ίδιο τρόπο, με την ίδια, δηλαδή, βαθύ- τητα κι' επίγνωσι, μά και με την ίδια έπιφυλα- χτικότητα, μελετά στο έπόμενο κεφάλαιο τδ Σύμ- βολα, που τδ θεωρεί ιδεογράμματα. Δηλαδή, ότι τδ θρησκευτικό σύμβολο π. χ. είνε «τό σημείο τδ άντιπροσωπευτικό, ή εικόνα ή σχηματική μιας έρημνείας του κόσμου».

Και προβαίνει στην έκθεσι των Κοσμογονιών για να φτάση στην έπιστημονική άνάπτυξι των Κοσμολογιών.

Άκολουθεί μετά ταύτα ή Άτομική θεωρία κι' ή Ιστορία της Γής με τόν τίτλο «δ πλανήτης μας». Κ' έπεται τδ σπουδαιότατο κεφάλαιο με τόν γε- νικό τίτλο Έξέλιξι, όπου εξέτάζονται οι κοσμικοί κύκλοι, οι άνόργανοι, οι όργανικοί, ή καθαυτό θεωρία της παραγωγής και ή ψυχική εξέλιξι, για να τελειώση με την εξέτασι της εξέλιξεως της πρωτόγονης άνθρωπότητος, της προϊστορικής και της Ιστορικής—δηλαδή του πολιτισμού, ό όποιος «άντιπροσωπεύει μίαν όργανική εξέλιξι της άνθρω- πότητος άφότου σχηματίσθησαν οι κοινωνίες». Κ' έτσι μπορεί να πη κανείς τελειώνει τδ μέ- ρος του έργου που στηρίζεται στις έπιστημονικές γνώσεις.

Και έπειτα; Είνε ό τίτλος του τελευταίου κεφαλαίου, του πιδ ύποκειμενικά γραμμένου και του πιδ αίσιοδόξου και του πιδ δυνατού. Σ' αυτό ό μέγας συγγραφέας δείχνει τη δύναμι του ιδαν- ικού, που τδ στηρίζει στην συγκινητικότητα και που μόνο μπορεί να πράξη μεγάλα.

Τδ κεφάλαιο αυτό είνε μεστό από τις πιδ ευ- γενικές και τις πιδ άνδρικές ύποθήκες.

Παραδέχεται την τάσι προς τόν ιδεαλισμό, σά φάρων όδηγό της άνθρωπότητος, γιατί μόνο «τό ιδανικό φέρνει τόν άνθρωπον ως τδ πιδ ύψηλό μέρος του προορισμού του με την ευγένεια του πάθους για την έξυπνέτησι μιας ιδέας».

Στο φως του ιδανικού, ύψηλότερο από τόν έαυτό του, άνθρωπος ό άξιος του δνόματος βα- δίξει όπως οι Ήρωες της Παραδόσεως στην πραγματοποίησι του όνείρου».

Μά τδ ξεπετάματα του ιδεαλισμού δε βγαί- νουν από συλλογισμούς και λογικούς συνδυα- σμούς. Τδ αίσθημα ύφουται όσο ο άνθρωπος άναπτύσσει με άθε τρόπο έντονη προσπάθεια».

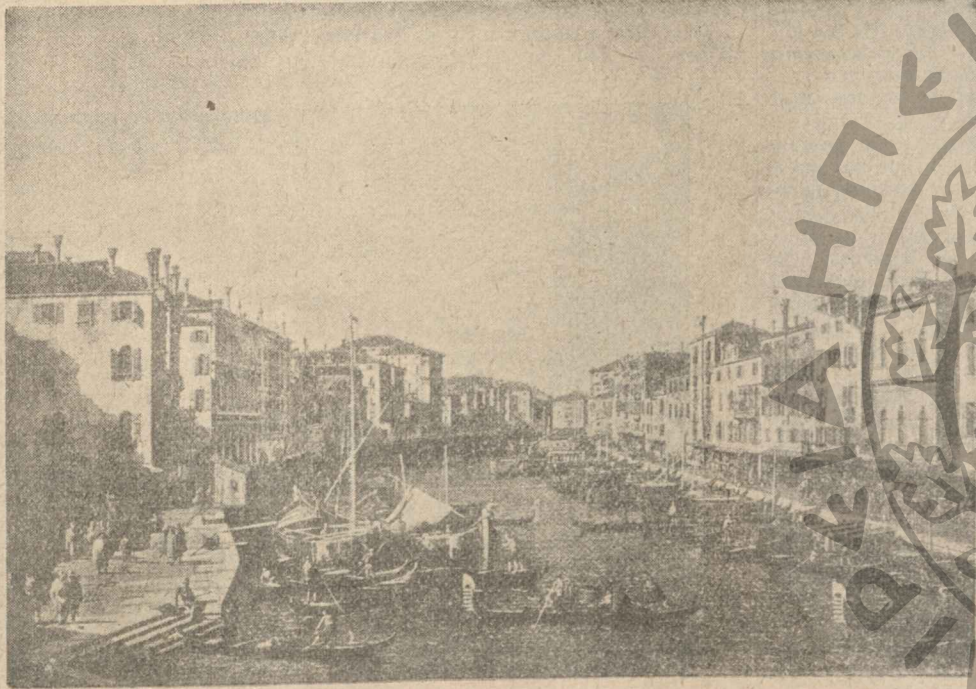
Και δίνει τέλος μια εικόνα του ανθρώπου του άξιου τδ δνόματος, του υπερανθρώπου να πούμε.

Εκείνο που κάνει τόν άνθρωπο δεν είνε ή έπιτυχία της σαιγιής, εκεί όπου μαζεύεται έξ έν- στικτου ό συρφετός των μετριότητων, ούτε ή νηπιότης των τιμητικών διακρίσεων. Τόν άν- θρωπον τόν άναδείχνει τδ ύψος της συγκινητι- κότητος που με θάρρος προβαίνειώς τδ σημειω- τικό του ίσορροπημέα κατ' άνάγκην για την έξόρημη προς τδ πιδ ώραία ξεπετάματα της ενεργείας.

Ένεκα του λόγου αυτού μάλιστα ό σοφός, ό πιδ σοφός δε θα έπιτύχει συνήθως παρά ένα θαυμα- σμό έμπιστοσύνης, ενώ ή δυνατή αίσθηματικότης του Βούδα, του Γαλιλαίου, του Μωάμεθ, δά παραδοχή τδ πλήθος σά κατορθώματα της άφλοκ' ερδους πράξεως άποδείχνοντας την άξία της έρημης του Ιδεαλισμού, όταν ή περίστασι παρουσια- σθήκε.

Στο σημείωμα αυτό, ένα άτακτο σταχυολόγημα των σχέσεων από τδ έργο του μεγάλου συγγραφέως, που τούτομα ένδουσιασμένος άρεσας ύστερ' από τδ πρώτο διάβασμα, νοιώθω την ύποχρεώσει να προσθέσω στο τέλος τη μετάφρασι της στεφής σελίδας του κατα- πληκτικού έργου.

«Δάσκαλε, φώναξε ό μα- θητής, ποιός είνε ό λαμ- πρός αυτός Θεός μέσα στη μεγαλόπρεπη αίγλη που τόν βλέπω πιδ πέρ' από τδ σύννεφα; Δε σου φαίνεται πως με καλεί; Κι' ό Βού- δας χαμογελώντας άποκρι- θηκε. «Ο παιδί μου! είσαι σθ' ό ίδιος».

ΚΑΝΑΛΕΤΤΟ.—«Κανάλ-Γκράντε»

[Έθνική Πινακothήκη Λονδίνου]

ΑΜΑ ΑΓΑΠΑΣ....

‘Αλήθεια! Τι περιμένεις και τι βγαίνει! Νά, γιά τή παντρεία ὁ λόγος. Ἀπό μακριά σου φαίνεται μέλι, ἀδύκοπη εὐχαρίστησι, ἀλλ’ ἅμα πλησιάζεις, ἅμα παντρεύεσαι, τότε καταλαβαίνεις δι’ ἃν ἀπ’ τή μιά μεριά σ’ ἄληθεια δὲ μὴ εἶναι τίποτε καλλίτερο, ἀπ’ τή ἄλλη. . . . Κ’ ἐν τούτοις, ἂν ποῖμε τὴν ἀλήθεια, βάζοντας τὸ δεξιὸ χεῖρ στὴ καρδιά, ὅλους μας γέροντες καὶ νέους μᾶς ἐνδιαφέρει περισσότερο αὐτὴ ἢ ἄλλη μεριά, ἢ χειρότερη δηλαδὴ. Καὶ γιὰ τὴν ἀλήθειαν πῶς ἀπ’ τὸ δάκτυλό μας; ὅλοι μας ἀγαπᾶμε τὴν ἀμαρτίαν, σὲ ξένη πόρτα, ἀπὸ νὰ, τὴν δά, τρυπίτσαν νὰ κρυφοκυντάμε. Κυττάς σὲ μιά ἀπ’ αὐτὲς τις τυχερὰς τρύπες καὶ βλέπεις ἕναν ἀνθρωπάκο ὅπως ἔξωρε τὴ ζωὴ του νὰ ζῇ. Κυττάς ἀκόμη προσεκτικώτερα καὶ βλέπεις, πούθελες καλλίτερα νὰ μὴν ἦταν ἡ τρύπα; γιὰ τίς ἄλλες τρύπες καὶ χαρμαδάδες στὴ καρδιά σου; ὅλοι τὸ ἀνθρώπινο καὶ ἄλλα τόσα περιέργια μάτια ν’ ἀναγράφουν.

Κ’ ἐστὶ, ὁ ἕνας τὸν ἄλλον κρυφοκυντάζοντας, παρηγοριέται καὶ χαίρεται ὁ ἄνθρωπος γιὰτὶ εἶδε πὼς ζεῖ ὅπως ὅλοι, καὶ πὼς ἔχει ἐλαττώματα πολλὰ ὅπως ὅλοι. Ἀλλ’ ἅμα αὐτὸν τὸν ἀνθρωπάκο πὺν κρυφοκυντάζει τὸν ὄρεις σὸ δρόμο, πὺν πάντα περνᾷ περιφάνεια καὶ τὸν ὀφθαλμὸν! Πὼς πᾶς; Πέρασε ἡ σφοδρὰ σου;—Ὁ! ἀπαντήσῃ ξαρόνοντας τὰ χεῖλη του καὶ σὰ νὰ σου ὀίξῃ κρὺν νερό: «Μπᾶ σὲ καλὸ σας, ἐστὶ σὰς φάνηκε, δὲ μὴνυγε καμιά σφοδρὰ, πὼς τὸ νομίζατε!» Κ’ ὅποιος βλέπει αὐτὸν τὸν ἀνθρωπο περιφάνεια νὰ περπατᾷ νομίζει πὼς ἡ ζῆσι του εἶνε παραδεισένια, μέλι, ζάχαρη! Καὶ διαβαίνει αὐτὸς ὁ ἀνθρωπος, ὁ Πρετουχὼφ Γεγὼρ τοῦ Σίλιτς νὰ ποῖμε, μ’ ἄψηλὰ τὸ κοῦτελό του καὶ κανένας δὲ μὴν νὰ φανταστῇ πὼς καὶ αὐτὸς εἶνε παντρεμένος, πὼς καὶ αὐτὸς ἵνε μπερδεμένος μ’ αὐτὸ τὸ οἰκογενειακὸ ζήτημα, ὅπως ἐστὶ καὶ γὰ πὺν τοιμηπῆσας τὸ ἴδιον δόλωμα.

Ἀλλ’ ἐάν. ἄς ποῖμε, «ἀντικειμενικά» παρατηρᾷς ὅλους αὐτοὺς τοὺς σκορπισμένους σ’ ὅλη τὴν πόλιν ἄντρες καὶ γυναῖκες (ἡ τελευταῖες ἀερκτικὲς σὺν ἀνοικταῖς σὺννεφας) μὴν οὐρεῖς νὰ σκεπτικὲς πὼς κανένα τέτοιο οἰκογενειακὸ ζήτημα δὲ ὑπῆρξε ποτὶ καὶ δὲν εἶνε ἀνύπαντροι καὶ παντρεμένοι ἀνθρωποὶ ἀλλὰ ἅπλοὶ ἀνθρωποὶ καὶ καλοὶ πὺν κοινοῦν τὴν γῆ καὶ αὐτάνονται τὸν ἐαυτὸ τους σ’ αὐτὸν τὸν κόσμον, κῆρυο τῆς κατὰστασης.

Μπορεῖ αὐτὸ νὰ μὴ εἶνε σωστό; Δοκίμασε, ὅδ νὰ Πετουχὼφ Γεγὼρ τοῦ Σίλιτς νὰ πῆς, διὰ αὐτὸ δὲν εἶνε σωστό, πὼς οἱ ἀνθρωποὶ, μόνον «ἐξωτερικῶς» φαίνονται εὐτυχεῖς, ἐνθ’ ὅτε σὸ «ἐσωτερικῶς» τὸν κυριαρχεῖ ἡ μελαγχολία, ὁ θυμὸς, ἡ δυστυχία — ἡ δόξα σου τὸν Γεγὼρ Σίλιτς Πετουχὼφ τῆς ἰδίας σου τῆς γλῶσσας νὰ δοῖμε τὴν θὰ βγῇ ἀπ’ αὐτὸ.

Πότες ὁ Γεγὼρ Σίλιτς Πετουχὼφ δὲ θὰ τὸ πῇ! Ὁ Πετουχὼφ Γεγὼρ σὸ ἐργοστάσιον δὲ θὰ τὸ πῇ! εἶνε ὁ πὺν εὐτυχισμένος τύπος—καὶ ἄσφα νὰ εἶνε πὺν τέτοια κοῦρνια; Καὶ ποῖς δὲ τὸν πιστεύῃ, πὺν ὅλοι ἔξωρεν διὰ εἶνε ὁ πὺν εὐτυχισμένος ἀνθρωπος τὸν κόσμον; Τὴ δουλειὰ του, τὴν παραξέρε! μάλιστα διευθύνει δὲ τὸν κάνουν—κερδίζει περισσότερα ἀπ’ διὰ τὸν χρεωζώντα καὶ ἐπὶ πλεόν—Παντρεύτηκε καὶ πῆρε μιά καλλονή.—Τὰ συγχαρητήρια μου γὰ τὴ νόμιμη παντρεία σου, Γεγὼρ Σίλιτς!—φωναῖε ἕνας νεαρὸς κάλας, μὲ ξεσχισμένη μιλώζα καὶ γελᾷ ὁ μακαράς.

Ὁ Γεγὼρ Σίλιτς Πετουχὼφ ὄχιενε μιά ματιά, νὰ ἐστὶ, τοῦ νέου, καὶ ὅχι ἄμεσως, ἀλλ’ ὕστερα ἀπὸ σιωπὴ πὺν σημαίνει πολλὰ, τοῦ λέει:

—Φχαριστῶ.
Κ’ ὅπως ἀνέπιστα ρωτᾷ:
—Τὴ γυναῖκα μου τὴν εἶδες;
—Πὼς Γεγὼρ Σίλιτς—ἀπαντᾷ ὁ νέος—Τὴν εἶδα—α.α.
—Ἐ, λοιπόν, εἶν’ ὁμορφῇ;
—Ὅμορφῇ, Γεγὼρ Σίλιτς.
—Ὅμορφῇ, χαμογελῶντας ἐπικυροῖ ὁ Γεγὼρ καὶ πρὶν νὰ δώσῃ δρόμο στὴ μηχανή του προσθέτει:
—Ἀμ’ σὺ, γιὰτὶ δὲ παντρεύσαι; Παντρεύσου ἐν ὅσῳ τὸ αἷμα σου, βράζει, ἐν ὅσῳ τὰ κότσια σου βαστοῦν. . . . Δὲ γίνεται χωρὶς αὐτὸ. . . .
—Μὰ μόλις, Γεγὼρ Σίλιτς, εἶμαι δεκαπρὶ χρονῶν—ἀπαντᾷ ὁ νέος. Ὁ Γεγὼρ Σίλιτς, μ’ ὅλη τὴ δύναμι τὸν πνευμονῶν του—οἱ μηχανεῖς ἀργίσαν νὰ δουλεύουν—λέει:
—Ἡ παντρεία μωρὲ εἶνε καλὸ πρᾶγματὰ α.α. καὶ. . .

Βέβαια, στὰ παλὰ χρόνια τέτοιο κορίτσι πὺν νὰ βρῇ νὰ παντρευτῇ ὁ Πετουχὼφ Γεγὼρ τοῦ Σίλιτς; Ὁ Γεγὼρ, ἕνας ἀνθρωπάκος ἄπλος, ἐργατικός, ἐνθ’ ὅτε ἦταν ἀπὸ ἀστική τάξιν, πῆρε σὸ γυμνάσιον, δὲν τὸν τέλειωσε βέβαια, ἀλλὰ καί τῃς τέλους πάντων ἔμαθε καὶ μάλιστα ἔξωρε καὶ γαλλικά. Ἐ, βέβαια στὰ παλὰ τὰ χρόνια θάπνεον κανένα δημοσίον ὑπάλληλον μὲ καλὴ θεοσύλη ἡ κανένα ἀξιωματικό, καὶ ὁ Γεγὼρ μὴν νὰ τὴν ἔβλεπε μόνον ἀπὸ μακριά, ἐνθ’ ὅτε αὐτὴ ἡ ἰδία Μάρια Βλάσιεβνα, τὸ λουλουδι τῆς γειτονίας ἀνέκει τὸν Πετουχὼφ Γεγὼρ τοῦ Σίλιτς, τοῦ ἐγγράτου; Σ’ αὐτὸ σπᾷ ἡ ἐκπαιστικὴ ὁ πατέρας τῆς Μαρίας Βλάσιεβνας πᾶσαν, ἡ δὲ μετῆρα τῆς δὲ μὴν οὐρεῖς τίποτε νὰ δημιουργήσῃ, ἦταν καὶ ὅλας γρηά—καὶ ἐστὶ ἀναγκασιῶς—καὶ νὰ πωλήσουν ὅλα διὰ εἶναι—ἐπιπλὴ, ρούχα κ.λπ.—καὶ ἐφθασαν ὅς πὺν νὰ μείνουν ἐπὶ μέρες νηστείας. Τὴ νὰ γίνῃ, Νάσου, σ’ αὐτὴ τὴν κατὰστασιν, ὁ Γεγὼρ Πετουχὼφ. Μόλις σκόλας ἀπ’ τὸ ἐργοστάσιον, ἔβραζε τὴ καλύτερη προσηνία του, ἔδενε τὴ γραβάτα του καὶ πὺν σπᾷ ὅπου κατοικοῦσε ἡ Μάρια Βλάσιεβνα. Στένεγε τόσο τὴ πολιορκία, πὺν ἡ φτωχὴ Μάρια, τὸ λουλουδι τῆς γειτονίας, ἀναγκάστηκε νὰ πῇ τὸ καὶ.—Νὰ παντρευτοῦμε. Στὴ στιγμὴν ἔσπερε ὁ Πετουχὼφ Γεγὼρ τοῦ Σίλιτς σὸ κομμοσάρι τῆς γειτονίας, ὅπου μονοστιγμῆς μὴ δεσποινίδα λέρασε στὰ βιβλία τὰ δοναμάτατος—Γεγὼρ Μάρια—τοὺς ἔδωκε τὰ χροῖα τὰς κατὰστασης.

—Μπορεῖ αὐτὸ νὰ μὴ εἶνε σωστό; Δοκίμασε, ὅδ νὰ Πετουχὼφ Γεγὼρ τοῦ Σίλιτς νὰ πῆς, διὰ αὐτὸ δὲν εἶνε σωστό, πὼς οἱ ἀνθρωποὶ, μόνον «ἐξωτερικῶς» φαίνονται εὐτυχεῖς, ἐνθ’ ὅτε σὸ «ἐσωτερικῶς» τὸν κυριαρχεῖ ἡ μελαγχολία, ὁ θυμὸς, ἡ δυστυχία — ἡ δόξα σου τὸν Γεγὼρ Σίλιτς Πετουχὼφ τῆς ἰδίας σου τῆς γλῶσσας νὰ δοῖμε τὴν θὰ βγῇ ἀπ’ αὐτὸ.

Πότες ὁ Γεγὼρ Σίλιτς Πετουχὼφ δὲ θὰ τὸ πῇ! Ὁ Πετουχὼφ Γεγὼρ σὸ ἐργοστάσιον δὲ θὰ τὸ πῇ! εἶνε ὁ πὺν εὐτυχισμένος τύπος—καὶ ἄσφα νὰ εἶνε πὺν τέτοια κοῦρνια; Καὶ ποῖς δὲ τὸν πιστεύῃ, πὺν ὅλοι ἔξωρεν διὰ εἶνε ὁ πὺν εὐτυχισμένος ἀνθρωπος τὸν κόσμον; Τὴ δουλειὰ του, τὴν παραξέρε! μάλιστα διευθύνει δὲ τὸν κάνουν—κερδίζει περισσότερα ἀπ’ διὰ τὸν χρεωζώντα καὶ ἐπὶ πλεόν—Παντρεύτηκε καὶ πῆρε μιά καλλονή.—Τὰ συγχαρητήρια μου γὰ τὴ νόμιμη παντρεία σου, Γεγὼρ Σίλιτς!—φωναῖε ἕνας νεαρὸς κάλας, μὲ ξεσχισμένη μιλώζα καὶ γελᾷ ὁ μακαράς.

Ὁ Γεγὼρ Σίλιτς Πετουχὼφ ὄχιενε μιά ματιά, νὰ ἐστὶ, τοῦ νέου, καὶ ὅχι ἄμεσως, ἀλλ’ ὕστερα ἀπὸ σιωπὴ πὺν σημαίνει πολλὰ, τοῦ λέει:

—Φχαριστῶ.

Κ’ ὅπως ἀνέπιστα ρωτᾷ:

—Τὴ γυναῖκα μου τὴν εἶδες;

—Πὼς Γεγὼρ Σίλιτς—ἀπαντᾷ ὁ νέος—Τὴν εἶδα—α.α.

—Ἐ, λοιπόν, εἶν’ ὁμορφῇ;

—Ὅμορφῇ, Γεγὼρ Σίλιτς.

—Ὅμορφῇ, χαμογελῶντας ἐπικυροῖ ὁ Γεγὼρ καὶ πρὶν νὰ δώσῃ δρόμο στὴ μηχανή του προσθέτει:

—Ἀμ’ σὺ, γιὰτὶ δὲ παντρεύσαι; Παντρεύσου ἐν ὅσῳ τὸ αἷμα σου, βράζει, ἐν ὅσῳ τὰ κότσια σου βαστοῦν. . . . Δὲ γίνεται χωρὶς αὐτὸ. . . .

—Μὰ μόλις, Γεγὼρ Σίλιτς, εἶμαι δεκαπρὶ χρονῶν—ἀπαντᾷ ὁ νέος. Ὁ Γεγὼρ Σίλιτς, μ’ ὅλη τὴ δύναμι τὸν πνευμονῶν του—οἱ μηχανεῖς ἀργίσαν νὰ δουλεύουν—λέει:

—Ἡ παντρεία μωρὲ εἶνε καλὸ πρᾶγματὰ α.α. καὶ. . .

Βέβαια, στὰ παλὰ χρόνια τέτοιο κορίτσι πὺν νὰ βρῇ νὰ παντρευτῇ ὁ Πετουχὼφ Γεγὼρ τοῦ Σίλιτς; Ὁ Γεγὼρ, ἕνας ἀνθρωπάκος ἄπλος, ἐργατικός, ἐνθ’ ὅτε ἦταν ἀπὸ ἀστική τάξιν, πῆρε σὸ γυμνάσιον, δὲν τὸν τέλειωσε βέβαια, ἀλλὰ καί τῃς τέλους πάντων ἔμαθε καὶ μάλιστα ἔξωρε καὶ γαλλικά. Ἐ, βέβαια στὰ παλὰ τὰ χρόνια θάπνεον κανένα δημοσίον ὑπάλληλον μὲ καλὴ θεοσύλη ἡ κανένα ἀξιωματικό, καὶ ὁ Γεγὼρ μὴν νὰ τὴν ἔβλεπε μόνον ἀπὸ μακριά, ἐνθ’ ὅτε αὐτὴ ἡ ἰδία Μάρια Βλάσιεβνα, τὸ λουλουδι τῆς γειτονίας ἀνέκει τὸν Πετουχὼφ Γεγὼρ τοῦ Σίλιτς, τοῦ ἐγγράτου; Σ’ αὐτὸ σπᾷ ἡ ἐκπαιστικὴ ὁ πατέρας τῆς Μαρίας Βλάσιεβνας πᾶσαν, ἡ δὲ μετῆρα τῆς δὲ μὴν οὐρεῖς τίποτε νὰ δημιουργήσῃ, ἦταν καὶ ὅλας γρηά—καὶ ἐστὶ ἀναγκασιῶς—καὶ νὰ πωλήσουν ὅλα διὰ εἶναι—ἐπιπλὴ, ρούχα κ.λπ.—καὶ ἐφθασαν ὅς πὺν νὰ μείνουν ἐπὶ μέρες νηστείας. Τὴ νὰ γίνῃ, Νάσου, σ’ αὐτὴ τὴν κατὰστασιν, ὁ Γεγὼρ Πετουχὼφ. Μόλις σκόλας ἀπ’ τὸ ἐργοστάσιον, ἔβραζε τὴ καλύτερη προσηνία του, ἔδενε τὴ γραβάτα του καὶ πὺν σπᾷ ὅπου κατοικοῦσε ἡ Μάρια Βλάσιεβνα. Στένεγε τόσο τὴ πολιορκία, πὺν ἡ φτωχὴ Μάρια, τὸ λουλουδι τῆς γειτονίας, ἀναγκάστηκε νὰ πῇ τὸ καὶ.—Νὰ παντρευτοῦμε. Στὴ στιγμὴν ἔσπερε ὁ Πετουχὼφ Γεγὼρ τοῦ Σίλιτς σὸ κομμοσάρι τῆς γειτονίας, ὅπου μονοστιγμῆς μὴ δεσποινίδα λέρασε στὰ βιβλία τὰ δοναμάτατος—Γεγὼρ Μάρια—τοὺς ἔδωκε τὰ χροῖα τὰς κατὰστασης.

—Μπορεῖ αὐτὸ νὰ μὴ εἶνε σωστό; Δοκίμασε, ὅδ νὰ Πετουχὼφ Γεγὼρ τοῦ Σίλιτς νὰ πῆς, διὰ αὐτὸ δὲν εἶνε σωστό, πὼς οἱ ἀνθρωποὶ, μόνον «ἐξωτερικῶς» φαίνονται εὐτυχεῖς, ἐνθ’ ὅτε σὸ «ἐσωτερικῶς» τὸν κυριαρχεῖ ἡ μελαγχολία, ὁ θυμὸς, ἡ δυστυχία — ἡ δόξα σου τὸν Γεγὼρ Σίλιτς Πετουχὼφ τῆς ἰδίας σου τῆς γλῶσσας νὰ δοῖμε τὴν θὰ βγῇ ἀπ’ αὐτὸ.

Πότες ὁ Γεγὼρ Σίλιτς Πετουχὼφ δὲ θὰ τὸ πῇ! Ὁ Πετουχὼφ Γεγὼρ σὸ ἐργοστάσιον δὲ θὰ τὸ πῇ! εἶνε ὁ πὺν εὐτυχισμένος τύπος—καὶ ἄσφα νὰ εἶνε πὺν τέτοια κοῦρνια; Καὶ ποῖς δὲ τὸν πιστεύῃ, πὺν ὅλοι ἔξωρεν διὰ εἶνε ὁ πὺν εὐτυχισμένος ἀνθρωπος τὸν κόσμον; Τὴ δουλειὰ του, τὴν παραξέρε! μάλιστα διευθύνει δὲ τὸν κάνουν—κερδίζει περισσότερα ἀπ’ διὰ τὸν χρεωζώντα καὶ ἐπὶ πλεόν—Παντρεύτηκε καὶ πῆρε μιά καλλονή.—Τὰ συγχαρητήρια μου γὰ τὴ νόμιμη παντρεία σου, Γεγὼρ Σίλιτς!—φωναῖε ἕνας νεαρὸς κάλας, μὲ ξεσχισμένη μιλώζα καὶ γελᾷ ὁ μακαράς.

Ὁ Γεγὼρ Σίλιτς Πετουχὼφ ὄχιενε μιά ματιά, νὰ ἐστὶ, τοῦ νέου, καὶ ὅχι ἄμεσως, ἀλλ’ ὕστερα ἀπὸ σιωπὴ πὺν σημαίνει πολλὰ, τοῦ λέει:

—Φχαριστῶ.

Κ’ ὅπως ἀνέπιστα ρωτᾷ:

—Τὴ γυναῖκα μου τὴν εἶδες;

—Πὼς Γεγὼρ Σίλιτς—ἀπαντᾷ ὁ νέος—Τὴν εἶδα—α.α.

—Ἐ, λοιπόν, εἶν’ ὁμορφῇ;

—Ὅμορφῇ, Γεγὼρ Σίλιτς.

—Ὅμορφῇ, χαμογελῶντας ἐπικυροῖ ὁ Γεγὼρ καὶ πρὶν νὰ δώσῃ δρόμο στὴ μηχανή του προσθέτει:

—Ἀμ’ σὺ, γιὰτὶ δὲ παντρεύσαι; Παντρεύσου ἐν ὅσῳ τὸ αἷμα σου, βράζει, ἐν ὅσῳ τὰ κότσια σου βαστοῦν. . . . Δὲ γίνεται χωρὶς αὐτὸ. . . .

—Μὰ μόλις, Γεγὼρ Σίλιτς, εἶμαι δεκαπρὶ χρονῶν—ἀπαντᾷ ὁ νέος. Ὁ Γεγὼρ Σίλιτς, μ’ ὅλη τὴ δύναμι τὸν πνευμονῶν του—οἱ μηχανεῖς ἀργίσαν νὰ δουλεύουν—λέει:

—Ἡ παντρεία μωρὲ εἶνε καλὸ πρᾶγματὰ α.α. καὶ. . .

Βέβαια, στὰ παλὰ χρόνια τέτοιο κορίτσι πὺν νὰ βρῇ νὰ παντρευτῇ ὁ Πετουχὼφ Γεγὼρ τοῦ Σίλιτς; Ὁ Γεγὼρ, ἕνας ἀνθρωπάκος ἄπλος, ἐργατικός, ἐνθ’ ὅτε ἦταν ἀπὸ ἀστική τάξιν, πῆρε σὸ γυμνάσιον, δὲν τὸν τέλειωσε βέβαια, ἀλλὰ καί τῃς τέλους πάντων ἔμαθε καὶ μάλιστα ἔξωρε καὶ γαλλικά. Ἐ, βέβαια στὰ παλὰ τὰ χρόνια θάπνεον κανένα δημοσίον ὑπάλληλον μὲ καλὴ θεοσύλη ἡ κανένα ἀξιωματικό, καὶ ὁ Γεγὼρ μὴν νὰ τὴν ἔβλεπε μόνον ἀπὸ μακριά, ἐνθ’ ὅτε αὐτὴ ἡ ἰδία Μάρια Βλάσιεβνα, τὸ λουλουδι τῆς γειτονίας ἀνέκει τὸν Πετουχὼφ Γεγὼρ τοῦ Σίλιτς, τοῦ ἐγγράτου; Σ’ αὐτὸ σπᾷ ἡ ἐκπαιστικὴ ὁ πατέρας τῆς Μαρίας Βλάσιεβνας πᾶσαν, ἡ δὲ μετῆρα τῆς δὲ μὴν οὐρεῖς τίποτε νὰ δημιουργήσῃ, ἦταν καὶ ὅλας γρηά—καὶ ἐστὶ ἀναγκασιῶς—καὶ νὰ πωλήσουν ὅλα διὰ εἶναι—ἐπιπλὴ, ρούχα κ.λπ.—καὶ ἐφθασαν ὅς πὺν νὰ μείνουν ἐπὶ μέρες νηστείας. Τὴ νὰ γίνῃ, Νάσου, σ’ αὐτὴ τὴν κατὰστασιν, ὁ Γεγὼρ Πετουχὼφ. Μόλις σκόλας ἀπ’ τὸ ἐργοστάσιον, ἔβραζε τὴ καλύτερη προσηνία του, ἔδενε τὴ γραβάτα του καὶ πὺν σπᾷ ὅπου κατοικοῦσε ἡ Μάρια Βλάσιεβνα. Στένεγε τόσο τὴ πολιορκία, πὺν ἡ φτωχὴ Μάρια, τὸ λουλουδι τῆς γειτονίας, ἀναγκάστηκε νὰ πῇ τὸ καὶ.—Νὰ παντρευτοῦμε. Στὴ στιγμὴν ἔσπερε ὁ Πετουχὼφ Γεγὼρ τοῦ Σίλιτς σὸ κομμοσάρι τῆς γειτονίας, ὅπου μονοστιγμῆς μὴ δεσποινίδα λέρασε στὰ βιβλία τὰ δοναμάτατος—Γεγὼρ Μάρια—τοὺς ἔδωκε τὰ χροῖα τὰς κατὰστασης.

—Μπορεῖ αὐτὸ νὰ μὴ εἶνε σωστό; Δοκίμασε, ὅδ νὰ Πετουχὼφ Γεγὼρ τοῦ Σίλιτς νὰ πῆς, διὰ αὐτὸ δὲν εἶνε σωστό, πὼς οἱ ἀνθρωποὶ, μόνον «ἐξωτερικῶς» φαίνονται εὐτυχεῖς, ἐνθ’ ὅτε σὸ «ἐσωτερικῶς» τὸν κυριαρχεῖ ἡ μελαγχολία, ὁ θυμὸς, ἡ δυστυχία — ἡ δόξα σου τὸν Γεγὼρ Σίλιτς Πετουχὼφ τῆς ἰδίας σου τῆς γλῶσσας νὰ δοῖμε τὴν θὰ βγῇ ἀπ’ αὐτὸ.

Πότες ὁ Γεγὼρ Σίλιτς Πετουχὼφ δὲ θὰ τὸ πῇ! Ὁ Πετουχὼφ Γεγὼρ σὸ ἐργοστάσιον δὲ θὰ τὸ πῇ! εἶνε ὁ πὺν εὐτυχισμένος τύπος—καὶ ἄσφα νὰ εἶνε πὺν τέτοια κοῦρνια; Καὶ ποῖς δὲ τὸν πιστεύῃ, πὺν ὅλοι ἔξωρεν διὰ εἶνε ὁ πὺν εὐτυχισμένος ἀνθρωπος τὸν κόσμον; Τὴ δουλειὰ του, τὴν παραξέρε! μάλιστα διευθύνει δὲ τὸν κάνουν—κερδίζει περισσότερα ἀπ’ διὰ τὸν χρεωζώντα καὶ ἐπὶ πλεόν—Παντρεύτηκε καὶ πῆρε μιά καλλονή.—Τὰ συγχαρητήρια μου γὰ τὴ νόμιμη παντρεία σου, Γεγὼρ Σίλιτς!—φωναῖε ἕνας νεαρὸς κάλας, μὲ ξεσχισμένη μιλώζα καὶ γελᾷ ὁ μακαράς.

Ὁ Γεγὼρ Σίλιτς Πετουχὼφ ὄχιενε μιά ματιά, νὰ ἐστὶ, τοῦ νέου, καὶ ὅχι ἄμεσως, ἀλλ’ ὕστερα ἀπὸ σιωπὴ πὺν σημαίνει πολλὰ, τοῦ λέει:

—Φχαριστῶ.

Κ’ ὅπως ἀνέπιστα ρωτᾷ:

—Τὴ γυναῖκα μου τὴν εἶδες;

—Πὼς Γεγὼρ Σίλιτς—ἀπαντᾷ ὁ νέος—Τὴν εἶδα—α.α.

—Ἐ, λοιπόν, εἶν’ ὁμορφῇ;

—Ὅμορφῇ, Γεγὼρ Σίλιτς.

—Ὅμορφῇ, χαμογελῶντας ἐπικυροῖ ὁ Γεγὼρ καὶ πρὶν νὰ δώσῃ δρόμο στὴ μηχανή του προσθέτει:

—Ἀμ’ σὺ, γιὰτὶ δὲ παντρεύσαι; Παντρεύσου ἐν ὅσῳ τὸ αἷμα σου, βράζει, ἐν ὅσῳ τὰ κότσια σου βαστοῦν. . . . Δὲ γίνεται χωρὶς αὐτὸ. . . .

—Μὰ μόλις, Γεγὼρ Σίλιτς, εἶμαι δεκαπρὶ χρονῶν—ἀπαντᾷ ὁ νέος. Ὁ Γεγὼρ Σίλιτς, μ’ ὅλη τὴ δύναμι τὸν πνευμονῶν του—οἱ μηχανεῖς ἀργίσαν νὰ δουλεύουν—λέει:

—Ἡ παντρεία μωρὲ εἶνε καλὸ πρᾶγματὰ α.α. καὶ. . .

Βέβαια, στὰ παλὰ χρόνια τέτοιο κορίτσι πὺν νὰ βρῇ νὰ παντρευτῇ ὁ Πετουχὼφ Γεγὼρ τοῦ Σίλιτς; Ὁ Γεγὼρ, ἕνας ἀνθρωπάκος ἄπλος, ἐργατικός, ἐνθ’ ὅτε ἦταν ἀπὸ ἀστική τάξιν, πῆρε σὸ γυμνάσιον, δὲν τὸν τέλειωσε βέβαια, ἀλλὰ καί τῃς τέλους πάντων ἔμαθε καὶ μάλιστα ἔξωρε καὶ γαλλικά. Ἐ, βέβαια στὰ παλὰ τὰ χρόνια θάπνεον κανένα δημοσίον ὑπάλληλον μὲ καλὴ θεοσύλη ἡ κανένα ἀξιωματικό, καὶ ὁ Γεγὼρ μὴν νὰ τὴν ἔβλεπε μόνον ἀπὸ μακριά, ἐνθ’ ὅτε αὐτὴ ἡ ἰδία Μάρια Βλάσιεβνα, τὸ λουλουδι τῆς γειτονίας ἀνέκει τὸν Πετουχὼφ Γεγὼρ τοῦ Σίλιτς, τοῦ ἐγγράτου; Σ’ αὐτὸ σπᾷ ἡ ἐκπαιστικὴ ὁ πατέρας τῆς Μαρίας Βλάσιεβνας πᾶσαν, ἡ δὲ μετῆρα τῆς δὲ μὴν οὐρεῖς τίποτε νὰ δημιουργήσῃ, ἦταν καὶ ὅλας γρηά—καὶ ἐστὶ ἀναγκασιῶς—καὶ νὰ πωλήσουν ὅλα διὰ εἶναι—ἐπιπλὴ, ρούχα κ.λπ.—καὶ ἐφθασαν ὅς πὺν νὰ μείνουν ἐπὶ μέρες νηστείας. Τὴ νὰ γίνῃ, Νάσου, σ’ αὐτὴ τὴν κατὰστασιν, ὁ Γεγὼρ Πετουχὼφ. Μόλις σκόλας ἀπ’ τὸ ἐργοστάσιον, ἔβραζε τὴ καλύτερη προσηνία του, ἔδενε τὴ γραβάτα του καὶ πὺν σπᾷ ὅπου κατοικοῦσε ἡ Μάρια Βλάσιεβνα. Στένεγε τόσο τὴ πολιορκία, πὺν ἡ φτωχὴ Μάρια, τὸ λουλουδι τῆς γειτονίας, ἀναγκάστηκε νὰ πῇ τὸ καὶ.—Νὰ παντρευτοῦμε. Στὴ στιγμὴν ἔσπερε ὁ Πετουχὼφ Γεγὼρ τοῦ Σίλιτς σὸ κομμοσάρι τῆς γειτονίας, ὅπου μονοστιγμῆς μὴ δεσποινίδα λέρασε στὰ βιβλία τὰ δοναμάτατος—Γεγὼρ Μάρια—τοὺς ἔδωκε τὰ χροῖα τὰς κατὰστασης.

—Μπορεῖ αὐτὸ νὰ μὴ εἶνε σωστό; Δοκίμασε, ὅδ νὰ Πετουχὼφ Γεγὼρ τοῦ Σίλιτς νὰ πῆς, διὰ αὐτὸ δὲν εἶνε σωστό, πὼς οἱ ἀνθρωποὶ, μόνον «ἐξωτερικῶς» φαίνονται εὐτυχεῖς, ἐνθ’ ὅτε σὸ «ἐσωτερικῶς» τὸν κυριαρχεῖ ἡ μελαγχολία, ὁ θυμὸς, ἡ δυστυχία — ἡ δόξα σου τὸν Γεγὼρ Σίλιτς Πετουχὼφ τῆς ἰδίας σου τῆς γλῶσσας νὰ δοῖμε τὴν θὰ βγῇ ἀπ’ αὐτὸ.

Πότες ὁ Γεγὼρ Σίλιτς Πετουχὼφ δὲ θὰ τὸ πῇ! Ὁ Πετουχὼφ Γεγὼρ σὸ ἐργοστάσιον δὲ θὰ τὸ πῇ! εἶνε ὁ πὺν εὐτυχισμένος τύπος—καὶ ἄσφα νὰ εἶνε πὺν τέτοια κοῦρνια; Καὶ ποῖς δὲ τὸν πιστεύῃ, πὺν ὅλοι ἔξωρεν διὰ εἶνε ὁ πὺν εὐτυχισμένος ἀνθρωπος τὸν κόσμον; Τὴ δουλειὰ του, τὴν παραξέρε! μάλιστα διευθύνει δὲ τὸν κάνουν—κερδίζει περισσότερα ἀπ’ διὰ τὸν χρεωζώντα καὶ ἐπὶ πλεόν—Παντρεύτηκε καὶ πῆρε μιά καλλονή.—Τὰ συγχαρητήρια μου γὰ τὴ νόμιμη παντρεία σου, Γεγὼρ Σίλιτς!—φωναῖε ἕνας νεαρὸς κάλας, μὲ ξεσχισμένη μιλώζα καὶ γελᾷ ὁ μακαράς.

Ὁ Γεγὼρ Σίλιτς Πετουχὼφ ὄχιενε μιά ματιά, νὰ ἐστὶ, τοῦ νέου, καὶ ὅχι ἄμεσως, ἀλλ’ ὕστερα ἀπὸ σιωπὴ πὺν σημαίνει πολλὰ, τοῦ λέει:

—Φχαριστῶ.

Κ’ ὅπως ἀνέπιστα ρωτᾷ:

—Τὴ γυναῖκα μου τὴν εἶδες;

—Πὼς Γεγὼρ Σίλιτς—ἀπαντᾷ ὁ

ΔΙΗΓΗΜΑ
ΓΡΑΤΣΙΑ ΔΕΛΕΝΤΑ

ΕΝΩ ΦΥΣΑ Ο ΛΕΒΑΝΤΕΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ
ΓΕΡ. ΣΠΑΤΑΛΑ

Μιά σαρδηνική άρχαία παράδοσι βεβαιώνει πως τὸ σῶμα τῶν ἀνθρώπων ποὺ γεννιούνται τὴν παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων δὲ θά λυώσει ποτὶ ἴσκιον τὴν συντέλεια τοῦ αἵωνα.

Ἐμφορῶσαν ἀκριβῶς γι' αὐτὸ στὸ σπῖτι τοῦ μπάριμα Δεδίνου Φράου, πλούσιου χωρικοῦ, κ' ὁ Πέτρος Τάσας, ὁ ἀρραβωνιαστὴς τῆς κόρης τοῦ Δεδίνου, ἐρωτοῦσε:

— Καὶ σὲ τί ὠφελεῖ αὐτό; Τί νὰ τὸ κάμουμε τὸ σῶμα τῆς στιγμῆς ποὺ θάμιασε πεθαμένο;

— Πῶς, ἀπῆλθες ὁ χωρικός; δὲν εἶναι θεοτικὴ χάρη νὰ μὴ γίνῃ σκόνῃ κανένας; Κ' ὅταν θά γίνῃ ἡ δευτέρη παρουσία δὲ θάναι ἔξωχο πρῶμα νὰ ξαναβρῇ κανένας ἀνέγγιχτο τὸ σῶμα του;

— Χούμ, ποῖός τὸ ξέρει;—εἶπε ὁ Πέτρος με ὕφος σκεφτικόν.

— Ἀκουσε, γαμπρέ μου, ἐφώνασε ὁ χωρικός:—Τὸ θέμα εἶναι καλὸ· θέλετε ἀπὸψε νὰ τὸ τραγουδήσουμε;

Πρέπει νὰ σημειώσουμε πὺς ὁ μπάριμα Δεδίνος εἶταν αὐτοσχέδιος ποιητὴς, ὅπως εἶχανε ὁ πατέρας του κ' ὁ παπὸς του, καὶ πὺς ἐδεδότανε με χαρὰ τὸν τίς εὐκαιρίας νὰ συναγωνιστῇ στὸ αὐτοσχέδιο τραγούδι μ' ἄλλους ποιητὲς πῶ ἀδέλφους του.

— Ὁ, —ἐπαρτήθηκε ἡ Μαρία Φραγκίσκα, κἀνὼτας τὴ λεπτὴ ἐπειδὴ τὴν ἐκοίταξε ὁ ἀρραβωνιαστὴς τῆς, —τὸ θέμα εἶναι πολὺ λίγο εὐθύμο.

— Ἐνὶ θά σοπαινεῖ! Ἐνὶ θά πᾶς στὸ κρεββάτι! —ἐφώνασε ὁ πατέρας με τραγικὰ φωνή.

— Ἀν καὶ ποιητὴς, εἶχανε τραγὺς ἀνθρώπος, κ' ἐμεταχειρίζονταν τὴν οἰκογένεια, κυρίως τίς θυγατέρες, με αὐστηρότητα σχεδὸν ἄγρια. Κ' ἡ οἰκογένεια τὸν ἐσεβότανε καὶ τὸν ἐφοβότανε. Μπροστὰ στὸν πατέρα τῆς ἡ Μαρία Φραγκίσκα δὲν ἐτόλμιζε μὴτε νὰ καθίσῃ κοντὰ στὸν Πέτρο τῆς (ἐπειτα κ' ἡ συνήθεια τοῦ τόπου ἤθελε νὰ στέκουν οἱ ἀρραβωνιαστικοὶ σὲ διακριτικὴν ἀπόστασι) κ' εὐχαριστιώτανε νὰ κουβεντιάσῃ μαζί του ἀπὸ μακριά, μαγευόντας τὸν με τίς κινήσεις τῆς ὥραιας καὶ ἀνδρεῆς τῆς μορφῆς, καθὼς ἐφορούσε τὸ γραμικὸ κόκκινο ἢ γαλάζιο ντυσιόφρασμα τοῦ φορέμα, καὶ κυρίως με τίς ματιές τῶν φλογερῶν πρασινογάλανον ματιῶν τῆς, ποὺ εἶχανε μεγάλαν σὰ δύο ἀμύγδαλα ὥριμα.

Εἶχανε λοιπὸν ἡ παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων, μιὰ ἀσπρουλάριον μέρα, συννεφιασμένη, μὴ γλαυρὴ: ἐφύσπυσε μάλιστα κ' ἕνας λεβάντες ποὺ ἔφευγε τὴν ἀπομαχρὴ κ' ἐνενουστικὴ γλαυρότητα τῆς ἔρημος καὶ μιὰ κάποιαν ὑγρὴ μυρουδιά θάλασσας. Εἰφανότανε πὺς πέρα ἀπὸ τὰ βουνά, ὅπου οἱ ἀμυγδαλιές οἱ πολὺν πρόωρα ἀνθισμένες ἐσεῖονταν, οἰχόνοντας σχεδὸν με ἀγανάκτησι στὸν ἀέρα τὰ λευκὰ πέταλα τῶν λουλουδιῶν τους σὰ γιονέντες νυφάδες, ἐφανότανε πὺς ἔκανε κάποιαν μεγάλη φωτιά, ποὺ δὲν ἐδιακρινόταν οἱ φλόγες τῆς, μὰ πὺς ἔφθανε ἡ θερμότητά τῆς. Καὶ τὰ σύγγερα ποὺ ἐπαρουσιάζονταν στίς κορυφὰς τῶν βουνῶν καὶ ἀδιάκοπ' ἀνεβαίναν κ' ἐσκορπίζονταν στὸν οὐρανὸν, ἐμοιάζανε σὰ νὰ γίνονταν ἀπὸ τὴν ἀδύρητην ἐκείνη φωτιά. Οἱ καμπάνες ἐση-

μαίναν πανηγυρικὰ ὁ κόσμος ἀλλαγμένος λιγὰν ἀπὸ τὸ φύσημα τοῦ λεβάντος, ἐτριγυρίζε στοὺς δρόμους καὶ στὰ σπῖτια, λογαριάζοντας πότε νὰ ἐμεταχειρίζονταν γιὰ νὰ γιορτάσουνε τὰ Χριστούγεννα οἱ οἰκογένειες ἐχαρίζαν ἡ μία στὴν ἄλλη, γουρουνόπουλα, πρόβατα φθινοπωρινά, κρέας, γλυκὰ, ξερὸς καρπούς: οἱ πιστικοὶ ἐφέροντανε στοὺς κυρίους τους τὸ πρῶτο γάλα τῶν ἀγελάδων, κ' οἱ κυράδες ἐξασπέντανε τὰ δοχεῖα γεμάτα μ' ὁσπρία ἢ με τίποτας ἄλλο, ἀποφεύγοντας νὰ τὰ γυρῶσουν ἀδεια γιὰ νὰ μὴν καταραστοῦν οἱ τοσπάνηδες τὸ κοπάδι.

Ὁ Πέτρος Τάσας, πιστικὸς κ' αὐτός, ἔσφαξε τὸ καλύτερον γουρουνόπουλόν του, τὸ ἀνοίξε καὶ τοῦβγαλε τὰ σωθικά, τοῦ ἀλείψε μ' αἷμα τὸ πετό, τὸ παραγέμισε με φύλλωμα ἀσποδελου, τῶβαλε σ' ἕνα πανερί καὶ τῶστετελε χάρισμα στὴν ἀρραβωνιαστικίαν του, Κ' ἡ ἀρραβωνιαστικίαν τοῦ ἔδωσ' ἕνα ἀσμένιον σκούδο στὴ γυναικίαν τοῦ πηρὸ τὸ χάρισμα καὶ μέσα στὸ πανερί ἔβαλε ἕνα γλυκὺ ἀπὸ ἀμύγδαλα καὶ μέλι.

Κατὰ τὸ βράδι ὁ ἀρραβωνιαστὴς ἐπῆγε στὸ σπῖτι τοῦ Φράου κ' ἐσφίξε τὸ χεῖρ τῆς ἀρραβωνιαστικίαν τῆς. Ἐκεῖνη ἐκοκκίνισε, ἐγέλασε ἀπὸ εὐχαριστίαν, ἐτάβηξε τὸ χεῖρ, καὶ μέσα στὸ χεῖρ ποὺ εἶχανε ἔσειτό ἀπὸ τὸ ἐρωτικὸ σφίξιμο εὐχρῆ κ' ἕνα χρυσὸ νόμισμα.

Ἀρρώσως ἔκαμε τὸ γύρο τοῦ σπιτιοῦ, δείχνοντας σ' αὐτοὺς τ' ὠραῖο δῶρο τοῦ Πέτρου.

Ἐνὶ οἱ καμπάνες ἐσημαίναν χοροῦμενα, κ' ὁ λεβάντες ἐσοκρῖζε τὸ μεταλλικὸν ἦχον τοῦ χλιαροῦ καὶ ὑγροῦ βράδι. Ὁ Πέτρος ἐφορούσε τ' ὠραῖο του ἀκόμη μεσαιωνικὸ φόρεμα με τὸ γαλάζιο βελουδένιο πεσελί καὶ τὸ κοντὸ μαῦρον ἑτανοφόρι ἀπὸ ντόπιον ὕψωμα λεπτότατον κεντισμένο με βελουδοῦ κ' ἐφορούσε τὴν κεντισμένην πέτσινην ζῶναν του καὶ τὰ χρυσὰ του κομμάτια.

Τὰ μακριὰ του μαλλιά του πέφταν ἀπάνω σ' αὐτιά, καλοχτενισμένα καὶ ἀλειμμένα με λάδι καὶ καθὼς εἶχε πγῆ κρασί καὶ γλυκάνισον, τὰ μάτια του ἐλάμπαν ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ πυκνὰ γένεια του. Εἶταν ὠραίος καὶ δροσερὸς σὰν κανένας ἀγροτικὸς Θεός.

— Καλησπέρα, —εἶπε καθίζοντας κοντὰ στὸν πεθερὸ, ἀπέναντι ἀπὸ τὴν ὀνίστρα ὅπου ἐκαίονταν ἕνας ποικρατέσιος κορμός.—Χρόνια πολλά, τί κάνετε;

— Σὰν οἱ γερογῶπες ποὺ γάσανε τὰ νύγνια τους, —ἀπῆλθες ὁ ἄγιος χωρικός, ποὺ ἄρχιζε νὰ γεράσῃ. Κ' ἀπάγγειλε μερικὸς σχετικὸς στίχους.

Τότες ἔγινε ἡ σχετικὴ κουβέντα γιὰ τὸ θῆλυ μ' ἐκείνους ποὺ γεντιούνται τὴ νύχτα τῶν Χριστουγέννων.

— Θὰ πάμε στὴν λειτουργίαν;—εἶπεν ὁ μπάριμα Δεδίνος, —ὅταν γυρῶσιον θὰ κάμουν' ἕνα καλὸ δειπνὸ κ' ἔπειτα θὰ τραγουδήσουμε, τί λέτε!

— Καὶ πρῖν, ἂν θέλετε.

— Πρῖν ὅχι! —εἶπε ὁ μπάριμα Δεδίνος, χτυπώντας τὸ μαστοῦν του στὴν πέτρα τῆς ὀνίστρας.—Ὅσο βασταίει ἡ ἄμα παραμονὴ πρέπει νὰ τὴ σεβόμαστε. Ἡ Κυρά μας ὑποφέρει τοὺς πόνοους τῆς γέννας κ' ἐμεῖς δὲν πρέπει νὰ τραγουδάμε, οὐτε νὰ τρώμε κρέας. Ὡ, καλησπέρα, Μα-

ρίαν!

— Σὰν οἱ γερογῶπες ποὺ γάσανε τὰ νύγνια τους, —ἀπῆλθες ὁ ἄγιος χωρικός, ποὺ ἄρχιζε νὰ γεράσῃ. Κ' ἀπάγγειλε μερικὸς σχετικὸς στίχους.

Τότες ἔγινε ἡ σχετικὴ κουβέντα γιὰ τὸ θῆλυ μ' ἐκείνους ποὺ γεντιούνται τὴ νύχτα τῶν Χριστουγέννων.

— Θὰ πάμε στὴν λειτουργίαν;—εἶπεν ὁ μπάριμα Δεδίνος, —ὅταν γυρῶσιον θὰ κάμουν' ἕνα καλὸ δειπνὸ κ' ἔπειτα θὰ τραγουδήσουμε, τί λέτε!

— Καὶ πρῖν, ἂν θέλετε.

— Πρῖν ὅχι! —εἶπε ὁ μπάριμα Δεδίνος, χτυπώντας τὸ μαστοῦν του στὴν πέτρα τῆς ὀνίστρας.—Ὅσο βασταίει ἡ ἄμα παραμονὴ πρέπει νὰ τὴ σεβόμαστε. Ἡ Κυρά μας ὑποφέρει τοὺς πόνοους τῆς γέννας κ' ἐμεῖς δὲν πρέπει νὰ τραγουδάμε, οὐτε νὰ τρώμε κρέας. Ὡ, καλησπέρα, Μα-

ρίαν!

— Σὰν οἱ γερογῶπες ποὺ γάσανε τὰ νύγνια τους, —ἀπῆλθες ὁ ἄγιος χωρικός, ποὺ ἄρχιζε νὰ γεράσῃ. Κ' ἀπάγγειλε μερικὸς σχετικὸς στίχους.

Τότες ἔγινε ἡ σχετικὴ κουβέντα γιὰ τὸ θῆλυ μ' ἐκείνους ποὺ γεντιούνται τὴ νύχτα τῶν Χριστουγέννων.

— Θὰ πάμε στὴν λειτουργίαν;—εἶπεν ὁ μπάριμα Δεδίνος, —ὅταν γυρῶσιον θὰ κάμουν' ἕνα καλὸ δειπνὸ κ' ἔπειτα θὰ τραγουδήσουμε, τί λέτε!

— Καὶ πρῖν, ἂν θέλετε.

— Πρῖν ὅχι! —εἶπε ὁ μπάριμα Δεδίνος, χτυπώντας τὸ μαστοῦν του στὴν πέτρα τῆς ὀνίστρας.—Ὅσο βασταίει ἡ ἄμα παραμονὴ πρέπει νὰ τὴ σεβόμαστε. Ἡ Κυρά μας ὑποφέρει τοὺς πόνοους τῆς γέννας κ' ἐμεῖς δὲν πρέπει νὰ τραγουδάμε, οὐτε νὰ τρώμε κρέας. Ὡ, καλησπέρα, Μα-

ρίαν!

— Σὰν οἱ γερογῶπες ποὺ γάσανε τὰ νύγνια τους, —ἀπῆλθες ὁ ἄγιος χωρικός, ποὺ ἄρχιζε νὰ γεράσῃ. Κ' ἀπάγγειλε μερικὸς σχετικὸς στίχους.

Τότες ἔγινε ἡ σχετικὴ κουβέντα γιὰ τὸ θῆλυ μ' ἐκείνους ποὺ γεντιούνται τὴ νύχτα τῶν Χριστουγέννων.

— Θὰ πάμε στὴν λειτουργίαν;—εἶπεν ὁ μπάριμα Δεδίνος, —ὅταν γυρῶσιον θὰ κάμουν' ἕνα καλὸ δειπνὸ κ' ἔπειτα θὰ τραγουδήσουμε, τί λέτε!

— Καὶ πρῖν, ἂν θέλετε.

— Πρῖν ὅχι! —εἶπε ὁ μπάριμα Δεδίνος, χτυπώντας τὸ μαστοῦν του στὴν πέτρα τῆς ὀνίστρας.—Ὅσο βασταίει ἡ ἄμα παραμονὴ πρέπει νὰ τὴ σεβόμαστε. Ἡ Κυρά μας ὑποφέρει τοὺς πόνοους τῆς γέννας κ' ἐμεῖς δὲν πρέπει νὰ τραγουδάμε, οὐτε νὰ τρώμε κρέας. Ὡ, καλησπέρα, Μα-

ρίαν!

— Σὰν οἱ γερογῶπες ποὺ γάσανε τὰ νύγνια τους, —ἀπῆλθες ὁ ἄγιος χωρικός, ποὺ ἄρχιζε νὰ γεράσῃ. Κ' ἀπάγγειλε μερικὸς σχετικὸς στίχους.

Τότες ἔγινε ἡ σχετικὴ κουβέντα γιὰ τὸ θῆλυ μ' ἐκείνους ποὺ γεντιούνται τὴ νύχτα τῶν Χριστουγέννων.

— Θὰ πάμε στὴν λειτουργίαν;—εἶπεν ὁ μπάριμα Δεδίνος, —ὅταν γυρῶσιον θὰ κάμουν' ἕνα καλὸ δειπνὸ κ' ἔπειτα θὰ τραγουδήσουμε, τί λέτε!

— Καὶ πρῖν, ἂν θέλετε.

— Πρῖν ὅχι! —εἶπε ὁ μπάριμα Δεδίνος, χτυπώντας τὸ μαστοῦν του στὴν πέτρα τῆς ὀνίστρας.—Ὅσο βασταίει ἡ ἄμα παραμονὴ πρέπει νὰ τὴ σεβόμαστε. Ἡ Κυρά μας ὑποφέρει τοὺς πόνοους τῆς γέννας κ' ἐμεῖς δὲν πρέπει νὰ τραγουδάμε, οὐτε νὰ τρώμε κρέας. Ὡ, καλησπέρα, Μα-

ρίαν!

— Σὰν οἱ γερογῶπες ποὺ γάσανε τὰ νύγνια τους, —ἀπῆλθες ὁ ἄγιος χωρικός, ποὺ ἄρχιζε νὰ γεράσῃ. Κ' ἀπάγγειλε μερικὸς σχετικὸς στίχους.

Τότες ἔγινε ἡ σχετικὴ κουβέντα γιὰ τὸ θῆλυ μ' ἐκείνους ποὺ γεντιούνται τὴ νύχτα τῶν Χριστουγέννων.

— Θὰ πάμε στὴν λειτουργίαν;—εἶπεν ὁ μπάριμα Δεδίνος, —ὅταν γυρῶσιον θὰ κάμουν' ἕνα καλὸ δειπνὸ κ' ἔπειτα θὰ τραγουδήσουμε, τί λέτε!

— Καὶ πρῖν, ἂν θέλετε.

— Πρῖν ὅχι! —εἶπε ὁ μπάριμα Δεδίνος, χτυπώντας τὸ μαστοῦν του στὴν πέτρα τῆς ὀνίστρας.—Ὅσο βασταίει ἡ ἄμα παραμονὴ πρέπει νὰ τὴ σεβόμαστε. Ἡ Κυρά μας ὑποφέρει τοὺς πόνοους τῆς γέννας κ' ἐμεῖς δὲν πρέπει νὰ τραγουδάμε, οὐτε νὰ τρώμε κρέας. Ὡ, καλησπέρα, Μα-

ρίαν!

— Σὰν οἱ γερογῶπες ποὺ γάσανε τὰ νύγνια τους, —ἀπῆλθες ὁ ἄγιος χωρικός, ποὺ ἄρχιζε νὰ γεράσῃ. Κ' ἀπάγγειλε μερικὸς σχετικὸς στίχους.

Τότες ἔγινε ἡ σχετικὴ κουβέντα γιὰ τὸ θῆλυ μ' ἐκείνους ποὺ γεντιούνται τὴ νύχτα τῶν Χριστουγέννων.

— Θὰ πάμε στὴν λειτουργίαν;—εἶπεν ὁ μπάριμα Δεδίνος, —ὅταν γυρῶσιον θὰ κάμουν' ἕνα καλὸ δειπνὸ κ' ἔπειτα θὰ τραγουδήσουμε, τί λέτε!

— Καὶ πρῖν, ἂν θέλετε.

— Πρῖν ὅχι! —εἶπε ὁ μπάριμα Δεδίνος, χτυπώντας τὸ μαστοῦν του στὴν πέτρα τῆς ὀνίστρας.—Ὅσο βασταίει ἡ ἄμα παραμονὴ πρέπει νὰ τὴ σεβόμαστε. Ἡ Κυρά μας ὑποφέρει τοὺς πόνοους τῆς γέννας κ' ἐμεῖς δὲν πρέπει νὰ τραγουδάμε, οὐτε νὰ τρώμε κρέας. Ὡ, καλησπέρα, Μα-

ρίαν!

— Σὰν οἱ γερογῶπες ποὺ γάσανε τὰ νύγνια τους, —ἀπῆλθες ὁ ἄγιος χωρικός, ποὺ ἄρχιζε νὰ γεράσῃ. Κ' ἀπάγγειλε μερικὸς σχετικὸς στίχους.

Τότες ἔγινε ἡ σχετικὴ κουβέντα γιὰ τὸ θῆλυ μ' ἐκείνους ποὺ γεντιούνται τὴ νύχτα τῶν Χριστουγέννων.

— Θὰ πάμε στὴν λειτουργίαν;—εἶπεν ὁ μπάριμα Δεδίνος, —ὅταν γυρῶσιον θὰ κάμουν' ἕνα καλὸ δειπνὸ κ' ἔπειτα θὰ τραγουδήσουμε, τί λέτε!

— Καὶ πρῖν, ἂν θέλετε.

— Πρῖν ὅχι! —εἶπε ὁ μπάριμα Δεδίνος, χτυπώντας τὸ μαστοῦν του στὴν πέτρα τῆς ὀνίστρας.—Ὅσο βασταίει ἡ ἄμα παραμονὴ πρέπει νὰ τὴ σεβόμαστε. Ἡ Κυρά μας ὑποφέρει τοὺς πόνοους τῆς γέννας κ' ἐμεῖς δὲν πρέπει νὰ τραγουδάμε, οὐτε νὰ τρώμε κρέας. Ὡ, καλησπέρα, Μα-

ρίαν!

— Σὰν οἱ γερογῶπες ποὺ γάσανε τὰ νύγνια τους, —ἀπῆλθες ὁ ἄγιος χωρικός, ποὺ ἄρχιζε νὰ γεράσῃ. Κ' ἀπάγγειλε μερικὸς σχετικὸς στίχους.

Τότες ἔγινε ἡ σχετικὴ κουβέντα γιὰ τὸ θῆλυ μ' ἐκείνους ποὺ γεντιούνται τὴ νύχτα τῶν Χριστουγέννων.

— Θὰ πάμε στὴν λειτουργίαν;—εἶπεν ὁ μπάριμα Δεδίνος, —ὅταν γυρῶσιον θὰ κάμουν' ἕνα καλὸ δειπνὸ κ' ἔπειτα θὰ τραγουδήσουμε, τί λέτε!

— Καὶ πρῖν, ἂν θέλετε.

— Πρῖν ὅχι! —εἶπε ὁ μπάριμα Δεδίνος, χτυπώντας τὸ μαστοῦν του στὴν πέτρα τῆς ὀνίστρας.—Ὅσο βασταίει ἡ ἄμα παραμονὴ πρέπει νὰ τὴ σεβόμαστε. Ἡ Κυρά μας ὑποφέρει τοὺς πόνοους τῆς γέννας κ' ἐμεῖς δὲν πρέπει νὰ τραγουδάμε, οὐτε νὰ τρώμε κρέας. Ὡ, καλησπέρα, Μα-

ρίαν!

— Σὰν οἱ γερογῶπες ποὺ γάσανε τὰ νύγνια τους, —ἀπῆλθες ὁ ἄγιος χωρικός, ποὺ ἄρχιζε νὰ γεράσῃ. Κ' ἀπάγγειλε μερικὸς σχετικὸς στίχους.

Τότες ἔγινε ἡ σχετικὴ κουβέντα γιὰ τὸ θῆλυ μ' ἐκείνους ποὺ γεντιούνται τὴ νύχτα τῶν Χριστουγέννων.

— Θὰ πάμε στὴν λειτουργίαν;—εἶπεν ὁ μπάριμα Δεδίνος, —ὅταν γυρῶσιον θὰ κάμουν' ἕνα καλὸ δειπνὸ κ' ἔπειτα θὰ τραγουδήσουμε, τί λέτε!

— Καὶ πρῖν, ἂν θέλετε.

— Πρῖν ὅχι! —εἶπε ὁ μπάριμα Δεδίνος, χτυπώντας τὸ μαστοῦν του στὴν πέτρα τῆς ὀνίστρας.—Ὅσο βασταίει ἡ ἄμα παραμονὴ πρέπει νὰ τὴ σεβόμαστε. Ἡ Κυρά μας ὑποφέρει τοὺς πόνοους τῆς γέννας κ' ἐμεῖς δὲν πρέπει νὰ τραγουδάμε, οὐτε νὰ τρώμε κρέας. Ὡ, καλησπέρα, Μα-

ρίαν!

— Σὰν οἱ γερογῶπες ποὺ γάσανε τὰ νύγνια τους, —ἀπῆλθες ὁ ἄγιος χωρικός, ποὺ ἄρχιζε νὰ γεράσῃ. Κ' ἀπάγγειλε μερικὸς σχετικὸς στίχους.

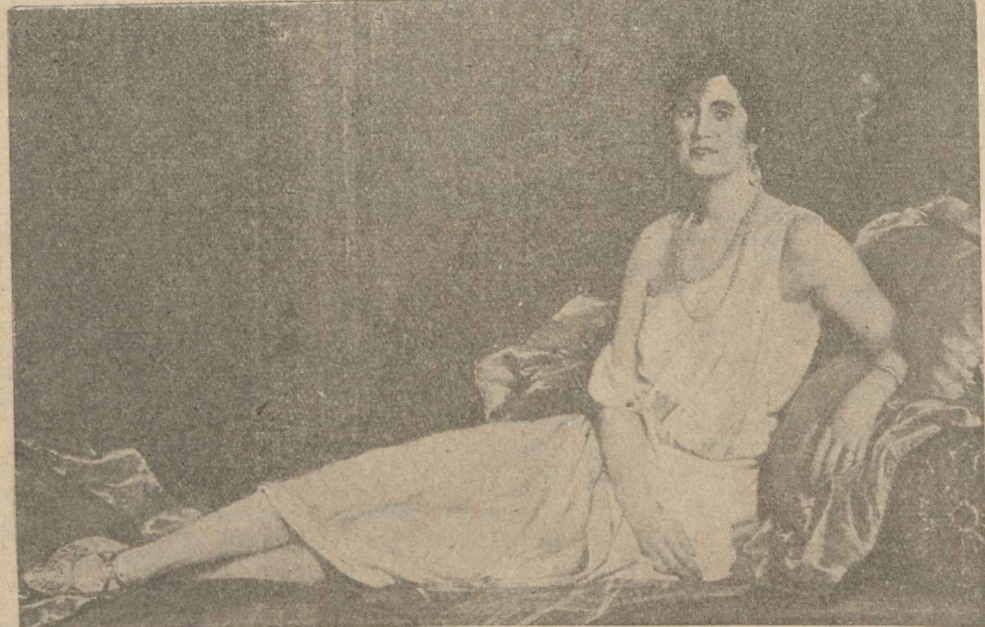
Τότες ἔγινε ἡ σχετικὴ κουβέντα γιὰ τὸ θῆλυ μ' ἐκείνους ποὺ γεντιούνται τὴ νύχτα τῶν Χριστουγέννων.

— Θὰ πάμε στὴν λειτουργίαν;—εἶπεν ὁ μπάριμα Δεδίνος, —ὅταν γυρῶσιον θὰ κάμουν' ἕνα καλὸ δειπνὸ κ' ἔπειτα θὰ τραγουδήσουμε, τί λέτε!

— Καὶ πρῖν, ἂν θέλετε.

— Πρῖν ὅχι! —εἶπε ὁ μπάριμα Δεδίνος, χτυπώντας τὸ μαστοῦν του στὴν πέτρα τῆς ὀνίστρας.—Ὅσο βασταίει ἡ ἄμα παραμονὴ πρέπει νὰ τὴ σεβόμαστε. Ἡ Κυρά μας ὑποφέρει τοὺς πόνοους τῆς γέννας κ' ἐμεῖς δὲν πρέπει νὰ τραγουδάμε, οὐτε νὰ τρώμε κρέας. Ὡ, καλησπέρα, Μα-

ρίαν!

ΜΑΡΣΕΑ-ΜΠΑΣΣΕ.—Προσωπογραφία Δεσφίσης ντὲ Μπρισόκ
[Σελὸν τοῦ 1927, Παρίσις]

ΚΑΝΕ ΠΑΝΙΑ ΒΑΡΚΟΥΛΑ ΜΟΥ

Τοῦ Thomas Moore.

Κάνε πανιά βαρκούλα μου καὶ τρέβα σ' ἄνοιχτά
ἀπ' ὅπου πάθῃ ὁ καιρὸς ἀπ' ὅπου καὶ ἂν γροῖξῃ,
οἱ ἀρῶσκα καὶ πράγματα πῶς θλιβερά ἀπ' αὐτὰ
ποὺ πῶμα μας ἀφίνομ'—ποτέ δὲν θὰ μᾶς ῥίξῃ.
Τὰ κύματα ποὺ προσπερνῶν μὲ φαίνεται πὺς μὲν

μυλῶν: Ἄν κερῶμε τὸν θάνατον στὰ χεῖρ' μας ὅταν γελῶν,
ἴσῃ δὲν ἔχομε ἀπορία, δὲν ἔχομε κρυμμένα
τὰ ψήματα ποὺ ῥιμάζαν ἰσ' ἐλπίδες σου καὶ σένα.

**

Σὺ πῶμας τ' ἀπέραντον ὅτι καιρὸς κ' ἂν κἀνῃ,
καὶ σὴν φουρτούνα τρέβα ἐμπρός, ἐμπρός καὶ σὴν

[γλήνῃ]

ὁ ἄγιος Ὁκτανὸς εἰν' ἦνυχον λιμάνι
μὰ κἀνὸν ὅπου σὴν στεγὰ τέτοιες καρδιές ἀφίνει.

Μόνον, ἂν βῇς στὸν δρόμον σου κάποιον νηοὶ παρῆντο,
π' ἀνθρώπου ποδὶ προσέτρεχ' ὡς τὰρα δὲν τὸ πῆλτεν,
ποὺ ἡ ἀπάτη κ' ἡ ψευτιά δὲν τῶχον λερωμένο,

μάζερε τότες τὸ πανί, βαρκούλα καὶ σταμάτησε.

(Ἀπὸ τὸ Ἀγγλικόν). ΔΗΜ. ΣΤΑΝΣ

Ὁ γέρο-χωρικός ἄρχισε τὸ ἀγώνισμα, αὐτοσχε-
διάζοντας στίχους στὸ τοπικὸν τοῖσιν ἴδιον:

— Λοιπὸν, τί λές, γαμπρέ μου; εἶναι καλύτερο
νὰ γίνουμε μὴ φοβῆται τιποτένια στάχτη, ἢ νὰ
ἐξανορθώμε ἀνέγγιχτο τὸ κορμί μας κατὰ τὴν
χρῆσιν τῆς δευτέρας παρουσίας, κλπ.

Ὁ Πέτρος ἐδίδουσαν τὸ καπέλον τοῦ κ' ἀπάν-
τησε ὁμοίως με αὐτοσχεδόνους στίχους στὸ τοπικὸν
τοῖσιν ἴδιον:

Ο ΖΩΓΡΑΦΟΣ ΤΗΣ ΒΕΝΕΤΙΑΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΚΑΝΑΛΕΤΤΟ

Ἡ Βενετία κατὰ τὸν ΙΗ' αἰῶνα ὑπῆρξε τὸ κέντρον τῆς Ἰταλικῆς τέχνης. Ἡ τέχνη ἀπέβη διακοσμητικὴ σχεδὸν, ἀναπληροῦσα διὰ τοῦ χρώματος ὅτι ἔχασε διὰ τῆς σχολαστικῆς διδασκαλίας τῶν Καράτσι. Ἐχει ὁμῶς νὰ ἐπιδείξη ἕνα μάγον τοῦ χρώματος καὶ τῆς κομψότητος τὸν Τιπόλο, μὴ ἀπομαρτυρούμενον ἀπὸ τὸν φωτεινὸν δρόμον ποῦ ἐχάραξεν ὁ Βερονέζε καὶ ὁ Τιντόρεζ καὶ τρεῖς διασήμους τοπογράφους τὸν Ἀντώνιο Κανάλε τὸν γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα Καναλέττο, τὸν Γκουάρτι καὶ τὸν ἀνεψιὸν καὶ μαθητὴν τοῦ Καναλέττο, τὸν Βερνάρδον Μπελάττο κληρονόμον καὶ τοῦ παρωνυμίου Καναλέττο.

Δὲν εἶναι παράξενον ὅτι ἡ Βενετία ἐκράτησε δι' ὅλην τὴν ζωὴν πιστὸν τὸν Καναλέττο. Παρὰ τὸ ὀλιγοχρόνιον ταξιδιὸν τοῦ εἰς τὴν Ἀγγλίαν ὅπου εὗρε τιμὰς καὶ πλοῦτον, ἔζησε καὶ ἀπέθανε εἰς τὴν Βενετιανὴν ἀπαθανατίζων τὴν ὡραιότητα καὶ τὴν ἐπισιμότητα τῆς νύμφης τοῦ Ἀδρια.

Μαγευμένος ἀπὸ τὸ ἄῶς τοῦ βενετικῆς ἡλίου ἐγένετο ὁ ἐπίσημος ζωγράφος τῆς πόλεως, ὅπως ἄλλοι ἐγένοντο οἱ ἐπισήμοι ζωγράφοι βασιλέων.

Ἐλάτρευσε τὰ παλάτια τῆς μετὰ τὰ πρασινοχρυσὰ μάρμαρα, τὰ ἀνήσυχτα νερὰ τῆς λαμποκοπούσης λαγκοῦνας καὶ τὴν φαντασμογορίαν τῶν κυμάτων τοῦ Λίδο ξεψυχισμένων εἰς τὰ πόδια τῆς Βενετίας. Ἡ γραφικότης τῶν δρομίσκων τῆς καὶ ἡ ἐκθαμβωτικὴ ἀναλαμπὴ τῶν δονικῶν ἑορτῶν, μία μικρὰ ἀτόμερη γέφυρα σκυμμένη ἀπάνω ἀπὸ τὰ πράσινα νερὰ μικροῦ καναλιού, ὁ Βουκένταυρος, χρυσοπύργος καὶ λεπτοκαλισμένος, φερόμενος μεγαλοπρεπῆς μετὰ τὰ κουπιά του πρὸς τὴν μυθικὴν ἔκωσιν τοῦ δόγη καὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἡ μέθη τῶν ἡδονικῶν περιπάτων μετὰ τὴν λικνιζομένην γόνδολαν, ἡ Βενετία τέλος πάντων ἦτο ἡ διαρκὴς ἐμπνευσις τοῦ. Εὐτυχῶς μέχρι σήμερον ἐκράτησε τὴν φυσιογνωμίαν τῆς ἡ μαγικῆς πόλεως καὶ εὐκόλως ὅταν πλανώμεθα ἀναγνωρίζομεν ἐδῶ ἀπὸ τὸ ἄνοιγμα ἐνὸς ὑποστόου μία εἰκόνα τοῦ Γκουάρτι ἢ τοῦ Καναλέττο. Ὁ Τοντορέττο, ὁ Βερονέζε καὶ ὁ Τιέπολο, ἀπληθύναν τὴν δόξαν τῶν μαρτύρων ἢ τὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ τὴν ὑπερφάνειαν τῶν αὐλικῶν, ἀλλὰ ὁ Καναλέττο ἔμεινε πιστὸς εἰς τὴν ἀποτύπωσιν τῆς φυσιογνωμίας τῆς ἀγαπημένης του πόλεως.

Φοβισμένος μήπως χαθῶν μᾶς μεταδίδει μετὰ πιστότητα τὰς διαφορὰς ὅψεις τῆς, σταματᾷ καὶ κατὰ μήκος τῆς προκυμαίας λαμβάνει μέρος εἰς τὴν ἐορταστικὴν καὶ πολυδύρουβον ζωὴν τῆς, ἀλλὰ δὲν περιφρονεῖ ἕνα ἔρημον δρομίσκον κλεισμένον ἀπὸ πανύψηλα στίτια ποῦ ἀφήνουν ἕνα μικρὸ, μικρὸ, κομματάκι οὐρανοῦ. Παρέκει ἀναπαριστᾷ ὑπερήφανα τὰ ἀνάκτορα τοῦ Γκράν Κανάλε, ἀντιγράφει τὰς λεπτότητας τῶν μαρμαροκαλισμένων προσόψεων, καὶ τὸν χορὸν τῶν ἀντανυγίων τοῦ νεοῦ, ταρασσομένου ἀπὸ τὴν ταχέαν ὀλισθήσιν τῶν γονδολῶν.

Ὁ Ἀντώνιος Κανάλε, ἐγεννήθη κατὰ τὸ 1697. Ὁ πατὴρ του ἦτο σκηνογράφος καὶ δὲν εἶναι ἀπίθανον νὰ ἔδωκε τὰ πρῶτα μαθήματα εἰς τὸν υἱόν του. Εἶναι βέβαιον ὅτι ἐβόηθει τὸν πατέρα

Ὁ Δόγης ἐπιβαίνειν τοῦ Βουκενταύρου [Μουσεῖον «Ἑρμιτάς» Λενινγκράντ]

του εἰς τὰς θεατρικὰς σκηνὰς μεγαλοπρεπῶν καὶ πομπωδῶν συνθέσεων ὅπως ἀπῆται τὸ γούστο τῆς ἐποχῆς. Κατόπιν ὁμῶς ἐφυγε εἰς τὴν Ρώμην πρὸς τελειοποίησιν τῶν σπουδῶν του, ὅπου ὁ διάσημος Πανίνι τὸν εἰσήγαγε εἰς τὴν σπουδὴν τῶν ἀρχαίων ἐρεσιῶν, καὶ μελέτην τῆς μελαγχολικῆς ὡραιότητος τῶν.

Μαγευμένος ἀπὸ τὴν μεγαλοπρεπὴ γοητείαν τῶν διατρέχει τὴν Αἰωνίαν Πόλιν. Ἀντιγράφει τὰς ἀρχαιοτάτας, ἰδίως τὰ Ρωμαϊκὰ μνημεῖα. Ἡ Ἀψὶς τοῦ Κωνσταντίνου, τὸ Κολοσσαῖον, τὸ Φόρουμ, τὸ Πάνθεον, τὸν συγκρατοῦν ἰδιαίτερος χωρὶς νὰ τὸν ἀπομακρύνουν ἀπὸ τὴν ἀντιγραφὴν καὶ τῶν μνημείων τῆς ἀναγεννήσεως τῶν ἀργιμάτων τοῦ Μπερνίνι καὶ τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου. Καὶ ὁμῶς δὲν βλέπει τὴν ὥραν πότε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν γενέθλιον. Ἐγκαταλείπει τὸν διδάσκαλόν του τὸν Πανίνι καὶ τοὺς συμμαθητάς του, καὶ σπεύδει εἰς τὴν ὡραιότητα τῆς Βενετίας.

Καὶ ἀρχίζει μίαν ἀτελεύτητον καλλιτεχνικὴν παραγωγὴν. Ἀκούραστος ἀντιγράφει ὅ,τι προσπίπτει εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του. Διατρέχει τοὺς δρόμους, τὰς πλατείας, ἀπολαμβάνει τὰς λιτανείας καὶ τὰς ἐορτάς, τὴν ἀεικίνητον ζωὴν τοῦ Γκράν Κανάλε, τὰς μικρὰς λεπτομερείας τῆς λαϊκῆς ζωῆς. Ζωογονεῖ τὰ τοπία του, μετὰ τὰς αὐστηρὰς ἀρχιτεκτονικὰς γραμμὰς μετὰ ἕνα πλήθος ζωηρόν. Ἀπαθανατίζει τὰς σκηνὰς τῆς βενετικῆς ζωῆς συμπλήρωμα τῶν τοπίων του. Τὸ Γκράν Κανάλε, τὸ Δονικὸν μέγαρον, ἡ Πλατεία τοῦ Ἀγίου Μάρκου εἶναι τὰ ἀγαπητὰ θέματα

τῶν πινάκων του. Ἀλλὰ πάντοτε σὲ νέα μορφήν. Ἐδῶ ἡ πλατεία τοῦ Ἀγίου Μάρκου ἡσυχάζει ὑπὸ τὸν θερμὸν ἥλιον. Εἰς ἄλλο ἔργο του μυρμηκία ἀπὸ τὸ πλῆθος μιᾶς λιτανείας, μετὰ τὰς ποικιλοχρόμους σημαίας, τοὺς λαμπροστολισμένους ἱερεῖς. Τὸ Γκράν Κανάλε εἰς ἕνα ἔργον του ἔχει τὴν καθημερινὴν ζωὴν του μετὰ ἀτελείωτα εἰς ἀριθμὸν πλοῖα καὶ γόνδολας. Ἀλλὰ εἶναι φορτωμένα μετὰ λαχανικά, ἄλλα μετὰ ἄνθη. Φαράδια πλοῖα στεγνώνουν εἰς τὸν ἥλιον τὰ κοκκινώτρινα ἱστία τῶν. Ἄλλος πινάξ του μᾶς δίδει μίαν ὄψιν τοῦ Γκράν Κανάλε ἐπίσημη, σημαυστολιστὸν ἀντανάκλᾳ τὰς λεμβοδρομίας ἢ ἀκόμη κατὰ μεγαλοπρεπέστερον, ὁ Δόγης ἐπιβιβάζεται τοῦ Βουκενταύρου διὰ νὰ ρίψῃ τὸ δακτυλιδιὸν του εἰς τὰ κύματα τῆς Ἀδριατικῆς, συμβολικὴν εἰκόνα τῆς βενετικῆς κοσμοκρατορίας.

Καὶ ἡ ἐπιτυχία στέφει τὸ ἔργον τοῦ Καναλέττου, τὸν θανυμάζουν καὶ τὸν ἐπιζητοῦν ὅλα τὰ ἔργα του γίνονται ἀνάγκαστα καὶ ὁ πρῶτος τῆς Ἀγγλίας Ἰωσήφ Σμιθ, μανιώδης θανυμαστὴς του καὶ συλλέκτης τῶν ἔργων του, τὸν πείθει νὰ ταξιδεύσῃ εἰς τὴν Ἀγγλίαν ὅπου τὸν ἀναμένουν τιμαὶ καὶ πλοῦται. Ἐκεῖ μελετᾷ τὴν ἀγγλικὴν φύσιν καὶ ζωγραφίζει μερικὰ τοπία. Ὁ Τάμπερς τοῦ ἐνθυμίζει τὸ Γκράν Κανάλε τῆς γενέθλιου πόλεως ἴσως μετὰ τὴν ἀντίθεσιν. Τὰ τεφρὰ χρώματα τῶν ὑδάτων του εἶναι ἐπίσης διαφανὴ κάτοπτρα εἰς τὰ αὐστηρὰ ἀνάκτορα. Ἐπανέρχεται εἰς τὴν Βενετιανὴν διὰ νὰ μείνῃ ὀλίγον καιρὸν καὶ ὑπεύθυνος εἰς τὰς προσκλήσεις τῶν θανυμαστῶν τοῦ ἐπιχειρεῖ δευτέρον ταξιδεῖν εἰς τὴν Ἀγγλίαν, βραχύτερον τοῦ πρώτου καὶ ἐπανέρχεται εἰς τὴν Βενετιανὴν διὰ νὰ μὴ ἀπομακρυνθῇ πλέον. Ἐκεῖ ἐργαζόμενος πάντοτε ἀποτυπώνων τὰς παραλλαγὰς τῆς φυσιογνωμίας τῆς λιανερῆς τῆς πόλεως ἀπέθανεν ἐβδομηκοντοῦτης κατὰ τὸ 1768.

Μερικοὶ ἔσθριψαν τὴν ἰδέαν ὅτι ὁ Καναλέττο ἐδέχθη τὴν συνεργασίαν τοῦ Τιέπολο διὰ τὰ πρόσωπα τῶν εἰκόνων του. Ἐπειδὴ τοῦ ὅτι οἱ ἀνθρώποι τῶν τοπίων τοῦ Καναλέττο δὲν ἐνθυμίζον καθόλου τὰ ἔργα τοῦ Τιέπολο, εἶναι οὖτοι τόσον ἀπομονωτικὰ συνδεδεμένοι μετὰ τὸ τοπίον καὶ τόσον ἀπομόρφωτοι εἰς τὴν ἐργασίαν, ὥστε δὲ εἶναι ἀλλοῦν νὰ φαντασθῶμεν ὅτι ὁ Τίπολο ἦτο καὶ τοπογράφος δὲ ἦτο ἄντικατος νὰ συνθέσῃ πρόσωπα. Καὶ ἔχομεν τὸ παράδειγμα ὁλῶν τῶν μεγάλων τοπογράφων οἱ ὅποιοι ἦσαν ἐπίσης καὶ θανυμαστοὶ προσωπογράφοι. Παράδειγματος γάρ τοῦ Πουσέν καὶ ὁ Μπαρτσελ. Ἀκριβῶς αὐτὴ ἡ ἀφορτὴ τῆς συνθέσεως τῶν ἀνθρωπίνων μορφῶν μετὰ τὰ ἀρχιτεκτονικὰ εἶναι ἡ χαρακτηριστικὴ τῆς ἐργασίας τοῦ Καναλέττο. τὸ σκιδιὸν του εἶναι ἀνομιβές, σχεδὸν ἑρπὸν κάποτε, καὶ ἐν ἐπιήκει πότε νὰ κερδίσῃ ἀπὸ τὸ ἀμφίβολον ἢ τὸ ἀπόρριπτον. Ἀποφεύγει τὰ εὐκόλα ἀπὸ τὰς λεπτομερείας καὶ εἶναι καθαρὸν καὶ ὀξύ. Ἀκριβῶς δὲ αὐτὸ ὁμιλοῦν εἰς τὸν νόον μας καὶ τὴν ψυχὴν μας.

Καὶ κατὰ τὴν μετὰ μίαν ποιητικὴν ψυχὴν νὰ ἀπύκνησιν τὴν ἀκρίβειαν τῶν πραγμάτων καὶ τῆς ζωῆς, ἠνύχθη τὴν πραγματικότητα τῆς ἐσωτερικῆς ζωῆς τοῦ τοπίου.

Ἡ Πλατεία Ἀγίου Μάρκου

[Μουσεῖον Αἰλλῆς]

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΞΕΝΟΠΟΛΟΣ